

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

320. Probatur nostra sententia ex Doctorum autoritate. Ex part. 7. tr. 1.
res. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

dist. 96. cap. 9. ait enim. Quis doberet, Sacerdotes Christi Regum, & Principum, omniumque fidelium Patres, & Magistros censeri. Nonne miserabilis infamia esse cognoscitur, si filius Patrem, Discipulus Magistrum sibi conetur subiugare, & iniquis obligationibus illum suae potestati subicere; à quo credit, non solum in Terra, sed etiam in Caelis se ligari posse, & solui: Hucusque D. Gregorius: Ergo &c.

3. Vnde rectè asseruit Adamus Tannerus, in *defens. Eccles. libert. lib. 1. cap. 18.* Quod si spiritualis & Ecclesiastica potestas ex ipso fine, actibus, & objectis suis, adeoque omni modo est superior, & excellentior potestate Ciuili, quod nemo nisi hereticus negabit; debet ergo, si id verum est, ciuimodi, Ecclesiastica potestatis vsus, & executio, à potestate Ciuili eiusque vsu non impediri; impediretur autem, imò penitus enueretur omnis propemodum vsus & executio Ecclesiastica potestatis, si huius Ministri essent, subditi potestati Ciuili. Ergo, Ecclesiastica potestatis administratores, ex ipsa rei natura quasi vendicant sibi hanc exemptionem à foro, & potestate Ciuili, seu saeculari; adeoque iure quodam naturali, non humano tantum, sunt ab eadem potestate exempti.

4. In hac argumentatione solius probatione minoris opus est, qua diximus, vsuum, & executionem Ecclesiastica potestatis, magnopere enervatum iri, si eius administri subiciantur potestati saeculari. Quod ita nunc breuiter probatur. Nam actus praecipui Ecclesiastica potestatis sunt, doctrinam salutarem proponere, vitia arguere, virtutum officia commendare, & si opus sit, imperare; Item peccantes corrigere, contumaces plectere, absolvere poenitentes, obstinatos ligare. Haec autem efficaciter, cum dignitate, & autoritate, praestari non possent erga Laicos, si Ecclesiae Ministri ipsis Laicis subderentur. Tum quia aut ob timorè Laicae potestatis, saepius ab Ecclesiasticis, aut omittentur penitus, aut non nisi languidè praestarentur. Aut quia etiam pro vitibus praestata, facile à Laicis contemnerentur. seu velut à subditis facta, seu scandalo in aduersam trahente partem. Quod facile credit, qui & ipsam corruptam hominis naturam, & mores temporum perpendet.

5. Atque hoc est, quod Constantinus Imperator indicauit, cum diceret apud Ruffinum lib. 1. Hist. cap. 2. *Deus vos constituit Sacerdotes, & potestatem vobis dedit, de nobis quoque iudicandi, & ideo nos à vobis rectè iudicamur, vos autem non potestis ab hominibus iudicari.* Hoc etiam est, quod eidem Constantino tantam erga Sacerdotes, & Episcopos obseruantiam ingenerauit, vt diceret apud Theodoretum lib. 1. cap. 11. *Sacerdotum vitia non sunt populo aperienda, ne inde ille causa offendiculi arripere, licenter peccare aggrediatur. Quin etiam eum hoc quoque adiecit memorant: Si suis oculis; Episcopum aliena uxori stuprum inferre forte videret, facinus illud nefandum suo paludamento se obiecturum, ne facinoris aspectus eos, qui id ipsum cernerent, vlla ex parte laederet.* Ita Constantinus. Penitus igitur à ratione alienum esse quod non videt vt ouis Pastorem, filius Patrem, minor maiorem esse culpabilis sit, iudicet, & puniat. Ergo, &c.

RESOL. CCCXX.

Probatnr nostra sententia ex Doctorum autoritate.
Ex p. 7. tract. 1. Ref. 5.

5. 1. **A**ssero igitur nostram sententiam, vt rectè obseruat Cabedo part. 2. dec. 87. num. 10. esse communem inter Theologos, & Canonistas. Et

ideo illam tenent praeter Doctores, à me citatos in *Quae hic est*
part. 1. tract. 2. resol. 1. Stephanus Weims *ad constitut.* sup. Ref. ead. 1. & in aliis
per Concil. Trident. inouatas constit. 9. num. 7. Ludouicus eius primae
Paramus in *confutat. decret. venet. cap. 2. art. 4. n. 5.* not.
Stephanus Barberius, contra Magistrum Fulgentium, part. 4. num. 1. & seq. Angelus Sermarinus in
confutat. 2. tractatum propof. 1. Alciatus in cap. cum non ab homine, de iudiciis, Syluester, verb. Clericus. n. 5.
& verb. immunitas, 1. quaest. 4. Angelus, verb. Clericus, num. 14. & verb. immunitas, num. 33. ver. 11. Tabiena, ver. Clericus, num. 5. Driedonus, de liber. Christ. lib. 1. cap. 9. Ioannes Bacconius in 4. quaest. 11. prol. art. 4. Almainus tract. de potest. Eccles. cap. 8. Torreblanca in
praef. iur. spir. lib. 15. cap. 2. à num. 1. Gutierrez in leg. nemo potest, de legat. 1. à num. 106. Farinacius tom. 2. quaest. 8. à num. 1. Donspergerus de except. adult. part. 1. sect. 2. cap. 5. num. 160. Gloriotius respons. 13. num. 4. Correa de immunit. Eccles. part. 2. num. 40. Grilenzonius consil. 53. num. 16. Ambrosinus de immunit. cap. 16. num. 4. Squillante de Privileg. Cler. cap. 8. n. 1. Hieronymus Rodriguez in compen. 99. regul. resol. 63. num. 2. Larrea in allegat. Fiscal. part. 1. a leg. 27. num. 25. Glossa in cap. si Imperator in verb. & dicitur 96. distinct. & in cap. quamquam, in verb. ipsarum, de censibus, in 6. Idem probat Innoc. in cap. 2. sub num. 1. vbi Hostien. num. 5. Bald. num. 3. Anchar. sub num. 3. vers. quare ipse Cardinal. Zabarel. sub num. 1. vers. quare, quia hic dicitur, Anton. de Butr. num. 9. Abb. num. 1. vbi hanc opinionem sibi magis placere attestatur, Imol. num. 5. & Felin. nu. 1. & 2. de maiori. & obedien. Oldrad. in conf. 83. an Episcopus, sub num. 5. Bald. in Auth. Statuimus in princ. inquit, istam esse ipsam veritatem, C. de Episcop. & Cler. Cardin. Zabarel. veriore dicit in repet. cap. perpendimus, sub num. 5. vers. sed Privilegium immunitatis. Et vers. Ego autem dico verius, sub num. 6. vers. Secundam partem de sentent. excommunic. Marian. Socin in cap. nouerit, sub num. 4. de sentent. excommunic. Geminian. in cap. suscipitis, vers. nota ultimo 10. distinct. Romanus in sing. 419. quid est contra, & in l. si verò, 4. de viro in 7. fallen. num. 19. vers. ad idem rectè inducitur, ff. solut. marim. Abb. in cap. Ecclesia S. Maria, num. 6. Felin. num. 6. & ibi Dec. sub num. 5. vers. & ista libertas de constitut. eandem opinionem tenet Card. Turrecrem. in cap. si Imperator, num. 1. vers. in oppositum est, 96. distinct. Petrus à Monte Venetus, & Episcop. Brixien. de Primatu Papa, & Maiestatis Imperatoris, 9. n. 1. cum seq. Ioan. Ecchius in Enchirid. locorum communium contra Lutherum, sub rub. de immunit. & diuitiis Ecclesiae, vers. nolite tangere eum 2. seq. Alex. consil. 8. videtur super primo, num. 1. vol. 1. Dec. in cap. cum non ab homine, num. 2. de iudiciis, Iaf. in l. est receptum, n. 3. ff. de iurisdic. omnium iudic. Hieronym. Gigas de crim. laesa Maiestat. lib. 1. sub rub. quis de crimine laesa Maiestat. cognosc. possit, n. 15. Vantius de nullit. sub rub. de nullita. ex defect. iurisdic. num. 101. Villalob. in suis communib. opinion. communem dicit in verb. Clericus, num. 96. Bertran. in consil. 182. pro feliciori, num. 1. in 2. part. vol. 1. Alphon. Alvarez in thesaur. Christian. Relig. cap. 35. de immunitat. Ecclesiast. n. 1. Marc. Ant. Cucch. in institut. Canon. lib. 3. tit. 9. de Privileg. clericor. num. 11. Stephan. Coste in repetition. cap. si index Laicus, num. 9. in fin. & num. 11. in si. sentent. excommunic. in 6. Natta cons. 495. de duobus, num. 13. cum plur. seq. vol. 3. Arnal. Alberti in repet. cap. Quoniam quaest. 11. sub num. 78. cum seq. Et quaest. 15. num. 6. de Heret. in 6. Grammar. in dec. 29. Rolan. in conf. 4. in causa Inquisitionis, n. 7. vol. 1. & in conf. 12. prima etenim, num. 44. volum. 2. Nauarr. in relectis, cap. nouit in 6. not. 4. sub num. 6. de iudiciis. Parilius de resign. benef. lib. 8. g. p. num. 3. cum 3. sequent. Camillus Borellus ad Petrum Bellagav

Belugam de speculo Principum, §. videndum rub. 11. sub num. 12. ver. probemus. Viuius in suis communibus opinio. in verb. Clerici à potestate: communem inquit Clar. in fin. quast. 35. in princ. Decian. in tract. crim. lib. 4. c. 9. num. 1. & sub num. 4. ante fin. Riminald. Jun. in repetitio. cap. qua in Ecclesiarum, sub num. 54. de constitutio. Sardus in consil. 301. cui primus, num. 16. & 52. cum 4. sequent. vbi etiam reprobat Molinam dissentientem vol. 3. Carden. Tuschus in conclus. 85. in verb. Clericus, num. 45. volum. 1. vbi considerat, illud præceptum, Nolite tangere Christos meos, esse præceptum negatiuum; quod obligat semper, & ad semper. Cardin. Turrecem. in cap. si peccauerit, numero 132. quast. 1. Ant. Burgos, in cap. qua in Ecclesiarum, num. 195. de constitutio. Et tandem, exemptionem Clericorum esse de iure Diuino, determinauit Oraculum Sacræ Rotæ Romanæ, vt patet in decis. 10. in antiquis tit. de consuet. Et nouissimè in vna Albanensi Canonatus, die 23. Ianuarij 1633. coram doctissimo bon. mem. Merlino Decano, cuius Magistralem decisionem inuenies inter illas appostas in fine mea 5. part.

Decisio hæc
inuenitur
infra in fine
huius tom.
9. ad pag.
490.

2. Nec desunt Theologi recentiores, pro nostra firmanda sententia, & alios ex industria relinquendo, adducam tantum contra P. Rabardeum Theologos suæ nunquam satis laudatæ Religionis; Itaque immunitatem Ecclesiasticam esse de iure Diuino tradunt Suarez contra Regem Angliæ lib. 4. c. 8. & seq. Azorius part. 1. lib. 5. cap. 12. Layman lib. 4. tract. 9. c. 8. num. 1. Bellarminus melius sapiens de exempt. Clericorum, cap. 1. Stephanus Bauny, vbi inf. nouissimè me citato Eminentissimus non solum dignitate, sed etiam doctrina Cardinalis de Lugo, de iustit. & iure tom. 2. disp. 36. sect. 7. num. 10. Item me citato Dicastillus, de iustit. lib. 2. tract. 1. disp. 5. dub. 8. num. 138. Granadus in 3. part. D. Thomæ, contr. 9. tract. 4. disp. 4. sect. 2. num. 16. Filiucius tom. 1. tract. 16. cap. 11. n. 316. & tom. 2. tract. 25. cap. ult. num. 427. Comitulus in respon. mor. lib. 1. quast. 93. Gretserus contra Theologos Venetos, lib. 3. considerat. 1. & seq. Ferdinandus Bastidia in Anidoto contra Paulum Venerum, part. 2. num. 59. & seq. Quibus omnibus adde omnino videndum Adam Tannerum in Apolog. de immunit. Eccles. lib. 1. c. 17. vbi ita mordicus firmat nostram sententiam, vt contrariam improbabilem putet. Imò Angelus Maria Sermarinus in consutat. 2. tractatum propos. 5. fol. 133. tanquam suspectam damnat, & ad minus temerariam esse docet Ioannes Pedrezanus ad libellum Italicum, propos. 5. §. 8. fol. 85.

3. Sed quicquid sit de his censuris, quorum iudicium esto penes Sanctam Sedem, solum P. Rabardei in mentem veniat, exemptionem Clericorum esse de iure Diuino, olim tenuisse Senatam Parisiensem, vt testatur Fagnanus in respon. pro censuris Pauli V. fol. 8. Laurent. Ortiz in tract. de Politia, & immunitat. Eccles. p. 2. fol. 163. & ex scriptoribus Gallis tenet sententiam hanc Rebuffus in Concor. Rubrica ult. de Protest. Aufrerius in Clem. 1. de Offic. Ordin. q. 1. fol. 82. Ioannes de Terra Rubea in Opere contra Rebelles, tract. 3. art. 5. concl. 18. & nouissimè ex Societate Iesv Stephanus Baunius in Theolog. mor. p. 1. tract. 11. q. 36. & p. 2. tract. 6. disp. 7. de Bulla Cane, q. 1. c. 3. num. 15. & tract. 1. q. 4. §. Dico secundò.

RESOL. CCCXXI.

Respondetur ad argumenta P. Rabardei? Ex part. 7. tract. 1. Ref. 6.

§. 1. **P**ater Rabardeus in fauorem suæ sententiæ nempe immunitatem Ecclesiasticam esse de

iure humano adducit Couarruuiam; sed iste Doctor caute legendus est in materiis iurisdictionalibus, & idè Tannerus in defens. libert. Eccles. lib. 2. cap. 16. sic ait. Couarruuiam in his quæ ad doctrinam de libertate Ecclesiastica pertinent nonnunquam liberius locutum, & minus ad sacros Canones fuisse attentum. Quod etiam obseruauit Cardinalis Bellarminus, in Respon. ad Epistolam cuiusdam Theologi, vbi ita asserit. [Et se il Couarruuiam dice il contrario, noi habbiamo à credere più alle scritture, & à Sancti Padri, che ad Couarruuiam, il quale in materia di iurisdictione, si è mostrato sempre troppo parziale. [Vide etiã alios Doctores quos etiam citauit in part. 1. tract. 2. ref. 4. & quos me tamen non citato adducit P. Delbene in tract. de Conuictis dub. 27. sect. 3. num. 4. cui quidem Auctori multum debeo, nam in dicto tract. omnibus meis opinionibus quas in materia Parlamentorum, & defensionis immunitatis Ecclesiasticæ olim docueram cum Doctoribus à me aduocatis perpetuò adheret.

2. Ad auctoritatem verò Innocentij Papæ respondeo, nihil obitare, vt rectè notat Bellarminus de exempt. Cleric. cap. 1. in fine, vbi sic ait: His addi potest Innocentius IV. Pontifex, quauis, non vt Pontifex, sed vt Doctor particularis de hac re scripsit. In commentario enim ad c. 2. de maiorat. & obediens. postquam docuerat, Clericos exemptos fuisse à potestate Laicorum per Summum Pontificem, Imperatore consentiente, addit, hanc non esse plenam exemptionem, & idè dicendum esse, Clericos ab ipso Deo fuisse exemptos. Hoc testimonium Innocentij ea de causa addendum putauit, quoniam Couarruuias, in lib. pract. quast. cap. 31. Scribit prædictum Pontificem in loco à nobis citato asseruisse, exemptionem Clericorum non esse iuris Diuini, quod falsum esse verba citata palam ostendunt, & ante nos in hanc eandem sententiam Innocentium allegauit Panormitanus in cap. Nimis, de iur. iurando. Ita Bellarminus, cui etiam adde Tannerum in Apolog. de immunit. Eccles. lib. 1. cap. 17. & Fagnanum de iustitia Censurarum Pauli V. fol. 8. asserit Innocentium esse allegandum pro nostra sententia, quod etiam obseruat Duardus in Bull. Cane, lib. 2. Can. 15. quast. 18. num. 6. Azorius, part. 1. lib. 5. cap. 12. quast. 1. Michaël de Molino in Reper. For. Reg. Aragon. litera C. ver. Clericus, n. 84. male igitur P. Rabardeus pro sua sententia Innocentium adducit.

3. Ad auctoritatem D. Thomæ quam etiam Rabardeus in sui fauorem adducit, assero, neque obitare, vt rectè obseruauit Tannerus loco citato; nam Sanctus Doctor lect. 1. c. 13. ad Rom. de tributo Principibus præstando, agens, sic asserit. Ab hoc tamen debito liberi sunt Clerici ex priuilegio Principum; quod quidem æquitatem naturalem habet. Vnde etiam apud Gentiles liberi erant à Tributis, illi, qui vacabant rebus diuinis, &c. Etenim S. Thomas præterquam quod ex instituto de hac re non agit, asserit quidem, eiusmodi immunitatem à Tributis concessam esse Priuilegiis Principum; quod verissimum est: sed non negat, eam etiam iure Diuino, & naturali deberi; imò verò id aperit indicat ibidem iis verbis; quod æquitatem naturalem habet, &c. Et ita etiam responder ad auctoritatem D. Thomæ Philippus Maynardus de priuileg. Eccles. part. 2. art. 15. num. 16. Angelus Sermarinus in consutatione duorum tractatum propos. 1. fol. 31. & Ioannes Antonius Bouius in respon. ad considerat. Pauli Seruata, part. 4. argum. 1. Imò addit D. Thomam lib. 3. de Regim. Principum, cap. 10. asserere exemptionem Clericorum esse de iure Diuino, quod etiam ex dicto loco D. Thomæ confirmat Stephanus Barberius in consutat. contra M. Fulgentium p. 4. n. 8.

4. Ad

Que hic est
sup. Ref. 3.
signanter
Prope finem
a ver. Ad
auctoritat.
pro asserit.
sed pro do.
ctina huius
Ref. legitur
pra Ref. &
alios eius
prime at
not.